

PROJEKTAS

**VŠĮ VILKAVIŠKIO TURIZMO IR
VERSLO INFORMACIJOS CENTRO
2019-2021 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS**

IVADAS

Strateginis planavimas – tai struktūruota organizacijos strateginio planavimo grupės veikla, kurios tikslas – nustatyti organizacijos ilgalaikius tikslus ir pasirinkti būdus šiems tikslams pasiekti.

Strateginis planavimas:

- Padeda aiškiau numatyti ateities planus ir organizacijos vystymosi krypties suvokimą.
- Suvienija darbuotojų pastangas siekiant bendrų ir aiškių organizacijos tikslų.
- Leidžia racionaliai paskirstyti išteklius, aiškiai nustatant veiklos prioritetus.
- Padeda nustatyti ir spręsti esmines įstaigos veiklos problemas.
- Susiformuoja efektyvus ir visiems priimtinas veiklos planavimo būdas.

Viešosios įstaigos Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro parengtas strateginis veiklos planas 2019–2021 m. yra detalus institucijos veiklos planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į aplinkos ir išteklių analizę, suformuluoti institucijos misija ir strateginiai tikslai, aprašomos institucijos vykdomos programos ir nurodomi planuojami finansavimo šaltiniai joms įgyvendinti. Šio veiklos plano paskirtis – numatyti Vilkaviškio rajono turizmo ir verslo informacijos veiklų pagrindines kryptis, priemones toms veikloms įgyvendinti, siekiant formuoti Vilkaviškio rajono rajono, kaip patrauklios vietovės, įvaizdį, skatinti vietinį ir atvykstatamąjį turizmą, SVV subjektų steigimąsi, vystymąsi ir plėtrą.

Strateginio veiklos plano stebėseną bus atliekama kasmet, įvertinant tiek institucijos veiklos priemonių bei programų vykdymo eigą, tiek darant korekcijas atsižvelgiant į miesto, regiono, šalies ekonominiame gyvenime atsiradusias pasikeitimus bei keliamus naujus rinkos poreikius. Galimi plano pakeitimai ir korekcija bus pateikiami tvirtinti dalininkų susirinkimui.

Už šio dokumento įgyvendinimą atsakingas VšĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro direktorius Vitas Girdauskas.

Trumpas įstaigos pristatymas.

Viešoji įstaiga Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras yra Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka įsteigtas pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus, vykdant visuomenei naudingą veiklą. **Pagrindinis Centro tikslas – tenkinti viešuosius interesus teikiant viešąsias paslaugas turizmo ir verslo informavimo, verslo vadybos, kvalifikacijos kėlimo, kultūrinio švietimo srityse;**

Kiti svarbūs Centro veiklos tikslai:

* rinkti ir kaupti turistams bei Vilkaviškio rajono savivaldybės svečiams nemokamai teikti informaciją apie teikiamas turizmo paslaugas, lankytinas Vilkaviškio rajono savivaldybės vietas ir objektus;

- * skleisti ir platinti informaciją apie Vilkaviškio rajoną;
- * rengti, leisti ir platinti informacinius bei kartografinius leidinius apie turizmo paslaugas, objektus ir vietas;
- * teikti informaciją, konsultacijas ir mokymo paslaugas bei praktinę pagalbą smulkaus ir vidutinio verslo subjektams, įstaigoms, organizacijoms;
- * naujai įsteigtiems verslo subjektams padėti plėtoti veiklą ir prisitaikyti prie kintančių rinkos sąlygų, didinti jų konkurencingumą ir veiklos veiksmingumą;
- * pat padėti verslo subjektams užmegzti tarptautinius bendradarbiavimo kontaktus su kitų šalių verslininkais;
- * telkti rajono verslo bendruomenę, plėtoti ryšius su analogiškais organizacijomis Lietuvoje ir užsienyje;
- * rengti, teikti paraiškas įvairiems fondams ir programoms, bendradarbiauti su kitomis analog organizacijomis ir vykdyti veiklą tenkinančią verslo bendruomenės poreikius.

Centras įsteigtas 2004 m. liepos 2 d.

Centro steigėjai – Vilkaviškio rajono savivaldybės taryba ir Lietuvos Respublikos Ūkio ministerija.

Centro dalininkas – Vilkaviškio rajono savivaldybės taryba. Šiuo metu tai vienintelis TVIC dalininkas, kadangi Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija dalininko teisių yra atsisakiusi.

Vizija - Vilkaviškio rajonas – tai saugus ir savitas Lietuvos pasienio kraštas, kuriame moderni pilietinė visuomenė kuria gerovę.

Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro **misija** - padėti įgyvendinti nacionalinės ir regioninės verslo ir turizmo plėtros politikos tikslus, lengvatinėmis sąlygomis teikti informacines, konsultacines, mokymo paslaugas bei praktinę pagalbą smulkaus ir vidutinio verslo subjektams, ugdyti jų verslumo dvasią, padėti prisitaikyti prie kintančių rinkos sąlygų.

Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras - tai įstaiga, įtakojanti socialinius – ekonominius rajono pokyčius, aktyviai bendradarbiaujanti su Vilkaviškio rajono savivaldybe, Užimtumo tarnybos prie LT SADM Vilkaviškio skyriumi, Marijampolės profesinio rengimo centro Vilkaviškio skyriumi, VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ bei „Versli Lietuva“, Kauno pramonės ir amatų rūmų Vilkaviškio atstovybe, kitomis verslininkus vienijančiomis organizacijomis, jaunimo organizacijomis, Vilkaviškio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuru, kaimo bendruomenių centrais, turizmo paslaugų teikėjais, paramą teikiančiomis institucijomis ir kita. Savo veikla Centras formuoja teigiamą Vilkaviškio rajono įvaizdį.

VILKAVIŠKIO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRO APLINKOS ANALIZĖ (PEST)

Politiniai veiksniai:

* **Jungtinių tautų Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 metų** patvirtinta 2015 m. Verslo srityje vadovaujamosi 8 ir 9 tikslais:

- skatinti tvarų, visaapimančią ir darnų ekonominį augimą, produktyvų įdarbinimą ir tinkamą darbą;

- plėtoti atsparią infrastruktūrą, skatinti visa apimančią ir darnią industrializaciją ir skatinti inovacijas;

* **Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“** – tai Lietuvos ateities vizija. Jos pagrindas – bendruomenių, nevyriausybinų organizacijų ir aktyvių piliečių idėjos, kaip paversti Lietuvos ateitį sėkminga. Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015;

* **Valstybės ilgalaikės raidos strategija**, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187;

* **2014-2020 m nacionalinė pažangos programa**

* **Lietuvos 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategija.**

* **Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas** - Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154 patvirtintas dokumentas, kuriame nustatoma valstybės teritorijos vystymo erdvinė koncepcija, pateikiamos teritorijos naudojimo ir apsaugos pagrindinės nuostatos ir visų valdymo sričių ilgalaikės plėtros teritorinė perspektyva;

* **Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo** Lietuvos Respublikos Seimo Nr. VIII-935 nauja redakcija, įsigaliojus nuo 2017 01 18 d.

* **Marijampolės regiono 2014–2020 metų plėtros planas**

* **Viešųjų įstaigų įstatymas** patvirtintas 1996 m. liepos 3 d. nutarimu Nr. I-1428, 2019 01 01 aktuali redakcija

* **Lietuvos Respublikos 17 vyriausybės programa**, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82;

* **Vilkaviškio rajono savivaldybės 2019–2027 m. strateginis plėtros planas;**

* **Vilkaviškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano projektas.**

Ekonominiai veiksniai:

Esant galimybėms ir statistinei informacijai, analizuojami 2010–2018 m. duomenys, tačiau nesant naujausių duomenų, taip pat pateikiami ankstesnių metų oficialūs statistiniai duomenys. Siekiant įvertinti ekonominę situaciją ir veiksnius, tam tikri rodikliai lyginami su apskrities ar šalies rodikliais.

Tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI) – tai tokios investicijos, kurių pagrindu susiformuoja ilgalaikiai ekonominiai finansiniai santykiai ir interesai tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės.

Vilkaviškio rajono savivaldybėje tiesioginės užsienio investicijos 2017 metų pabaigoje sudarė 4,30 mln. Eur. Tiesioginės užsienio investicijos Vilkaviškio rajono savivaldybėje, jas lyginant su kitomis Marijampolės apskrities savivaldybėmis, yra vienos mažiausių (mažesnės yra Kalvarijos savivaldybėje – 1,11 mln. Eur). Vertinant investicijų augimą, matyti, kad per pastaruosius trejus metus Vilkaviškio rajono savivaldybės TUI didėja, kai tuo tarpu Kazlų Rūdos savivaldybėje TUI yra labai sumažėjusios (žr. 1 lentelė).

1 lentelė. TUI 2012–2017 metų pabaigoje, mln. EUR

<i>Vietovė / Metai</i>	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Lietuvos Respublika</i>	12100,	12719,	12864,8	13496,8	13925,5	14816,
<i>Marijampolės</i>	30,92	25,12	26,59	23,43	23,74	40,01
<i>Kalvarijos savivaldybė</i>	0,06	0,16	0,28	0,41	0,50	1,11
<i>Kazlų Rūdos</i>	88,42	87,34	93,73	99,99	90,32	79,01
<i>Šakių r. savivaldybė</i>	13,34	5,05	14,22	13,51	14,94	16,90
<i>Vilkaviškio r.</i>	1,95	1,94	2,35	3,27	4,07	4,30

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Daugiausia TUI vienam gyventojui tenka Kazlų Rūdai. Lyginant penkias savivaldybes, Vilkaviškio savivaldybė užima ketvirtąją vietą pagal TUI tenkančiam vienam asmeniui, nors kiekvienais metais sparčiai didėja – nuo 2012 m. iki 2017 m. išaugo 72 mln. Eur. Mažiausiai TUI vienam gyventojui teko Kalvarijos savivaldybėje – 2017 m. tik 103 mln. Eur, nors per vienus metus padidėjo 45 mln. Eur. Detalesnė informacija pateikiama 2 lentelėje.

2 lentelė. TUI 2012–2017, tenkančios vienam gyventojui, metų pabaigoje, mln. EUR

<i>Vietovė/Metai</i>	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Lietuvos Respublika</i>	4072	4321	4363	4673	4890	5275
<i>Marijampolės savivaldybė</i>	520	428	459	410	426	733
<i>Kalvarijos savivaldybė</i>	5	14	24	36	45	103
<i>Kazlų Rūdos savivaldybė</i>	6942	6913	7502	8077	7449	6716
<i>Šakių r. savivaldybė</i>	425	164	469	457	516	603
<i>Vilkaviškio r. savivaldybė</i>	47	48	60	85	109	119

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

TUI paskirstymas tarp Marijampolės apskrities savivaldybių rodo žemą Vilkaviškio rajono savivaldybės konkurencingumą bei gebėjimą pritraukti investicijas. Pagrindinės lėto augimo priežastys – Savivaldybės, kaip mažos rinkos, nepatrauklumas, nedidelis rinkos talpumas, maža gyventojų perkamoji galia ir nedidelės pajamos.

Statistikos departamento duomenimis, 2018 m. sausio 1 d. Vilkaviškio rajono savivaldybėje buvo registruoti 573 veikiantys ūkio subjektai, o 2019 m. sausio 1 d. duomenimis, minėtas rodiklis padidėjo iki 620. Veikiantys ūkio subjektai – veikiančios mažos ir vidutinės įmonės – yra tos, kuriose dirba mažiau kaip 250 darbuotojų. Veikiantys ūkio subjektai yra Juridinių asmenų registre įregistruoti, vykdančios ekonominę veiklą, turintys darbuotojų ir (arba) pajamų subjektai.

3 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičiaus dinamika 2015 -2019 metų pradžioje

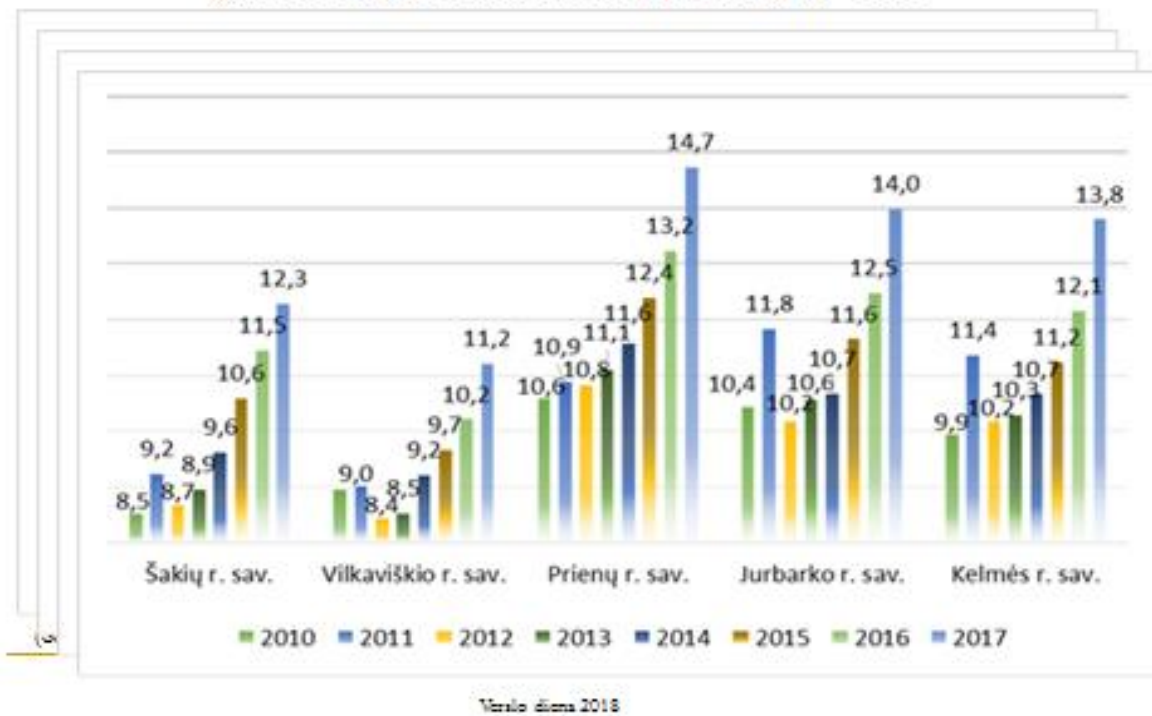
	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
<i>Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis</i>					
<i>Marijampolės savivaldybėje</i>	1453	1557	1673	1659	1699
<i>Kalvarijos rajono savivaldybėje</i>	134	134	147	152	172
<i>Kazlų Rūdos rajono Savivaldybėje</i>	230	243	254	250	258
<i>Šakių rajono savivaldybėje</i>	440	489	538	544	559
<i>Vilkaviškio rajono savivaldybėje</i>	478	518	579	573	620

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lyginant veikiančių ūkio subjektų skaičiaus kitimą 2015–2019 metų pradžios duomenimis, matome, kad Vilkaviškio rajono savivaldybėje pastebimas šio rodiklio nuoseklus didėjimas, nuo 2018 m. šis rodiklis padidėjo 47 veikiančiais ūkio subjektais Vilkaviškio rajono savivaldybėje. Lyginant Vilkaviškio rajoną su kitomis Marijampolės regiono savivaldybėmis, pagal veikiančių ūkio subjektų skaičių, jis yra 2 vietoje. Remiantis rodikliais, didžiausias veikiančių ūkio subjektų skaičius yra Marijampolės savivaldybėje, kadangi Marijampolės savivaldybė – didžiausia Marijampolės apskrities savivaldybių tiek pagal gyventojų skaičių, tiek pagal plotą. Detalesnė informacija pateikiama 3 lentelėje.

Vienas svarbiausių rodiklių, parodančių žmonių verslumą, yra veikiančių ūkio subjektų skaičius, tenkančių 1000-iui gyventojų. Vilkaviškio rajono savivaldybėje šis rodiklis yra itin žemas – 2017 metais jis sudarė tik 11,2 veikiančio ūkio subjekto 1000-iui gyventojų, kas yra gerokai mažiau nei panašaus išsivystymo lygio Šakių, Prienų, Jurbarko ar Kelmės rajonuose. Tai taip pat gerokai mažiau nei Lietuvos Respublikoje ir nei Marijampolės apskrityje, nors šio rodiklio augimo dinamika teikia vilčių, jog verslumo indeksas rajone ateityje pagerės.

Veikiančių mažų ir vidutinių verslo įmonių tenkančių tūkst. gyventojų dinamika metų pradžioje / vnt.

1 pav. veikiančių mažų ir vidutinių verslo įmonių tenkančių tūkst. gyventojų dinamika

2 pav. Veikiantys ūkio subjektai pagal darbuotojų skaičių Vilkaviškio rajone 2019 m. pradžioje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis LR Statistikos departamento teikiama informacija, veikiančių įmonių, kuriose dirba iki 4 darbuotojų, 2019 metų pradžios duomenimis buvo 403 (arba 65 % visų Vilkaviškio rajono savivaldybėje veikiančių įmonių), įmonių, kuriose dirba 5–9 darbuotojai, buvo 89 (arba 14,35 % Vilkaviškio rajono savivaldybėje veikiančių įmonių). Vilkaviškio rajone veikia 2 įmonės, kuriose dirba daugiau kaip 250 darbuotojų. Įmonių, kuriose dirba daugiau nei 500 darbuotojų ir daugiau nei 1 000 darbuotojų, Vilkaviškio rajono savivaldybėje nėra. Detalesnė informacija pateikiama 2 paveiksle.

2019 m. sausio mėn. duomenimis, Vilkaviškio rajone veikė 4 didžiausios Vilkaviškio rajono įmonės ir įstaigos, kurios įdarbinusios daugiausiai darbuotojų. Tai – VšĮ Vilkaviškio ligoninė (318 darbuotojų), Vilkaviškio siuvimo akcinė bendrovė „Žemkalnija“ (269 darbuotojai), UAB „Baltijos tekstilė“ (119 darbuotojų), UAB kepykla „Savas“ (100 darbuotojų), UAB „Vilkasta“ (98 darbuotojai).

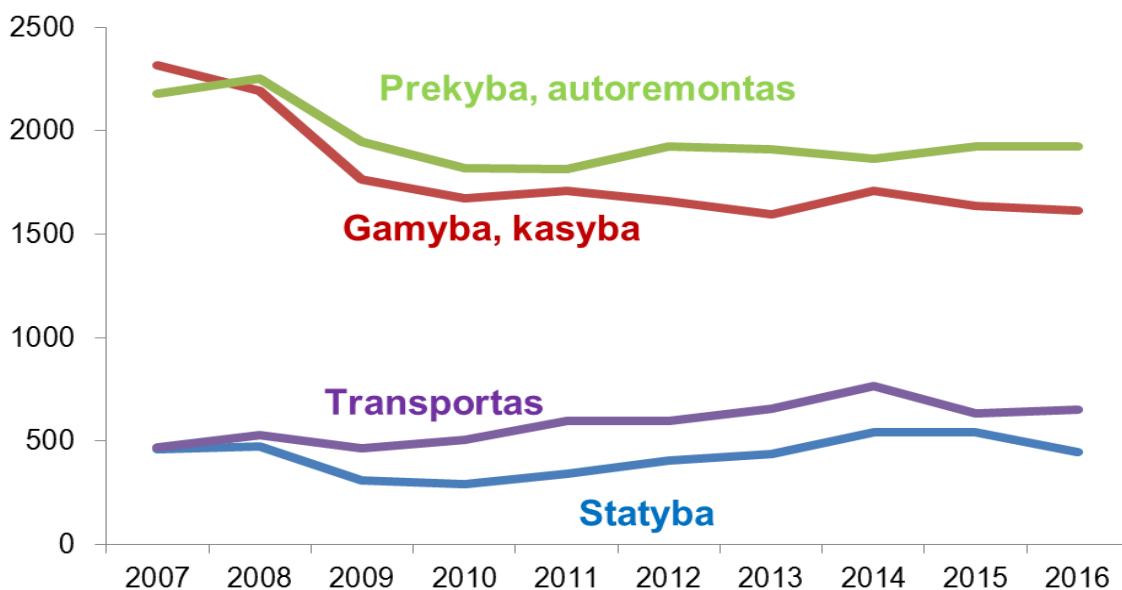
4 lentelė. Ūkio subjektai pagal veiklos rūšis 2018 m.

	<i>Žemės ūkis miškininkystė</i>	<i>Kasyba karjerų eksploatavimas</i>	<i>Apdirbamoji gamyba</i>	<i>Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas</i>	<i>Statyba</i>	<i>Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių remontas</i>	<i>Apgyvenadinimo ir maitinimo paslaugų veikla</i>
<i>Marijampolės apskritis</i>	201	6	235	42	148	810	95
<i>Kalvarijos sav.</i>	2	1	10	2	5	42	5
<i>Kazlų Rūdos sav.</i>	10	0	31	0	8	64	6
<i>Marijampolės sav.</i>	29	1	105	24	82	425	52
<i>Šakių r. sav.</i>	43	1	35	9	32	110	14
<i>Vilkaviškio r. sav.</i>	19	3	54	7	21	169	18

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis daugiausiai rajono įmonių vykdė didmeninę ir mažmeninę prekybą bei teikė variklinių transporto priemonių remonto paslaugas (4 lentelė).

3 paveikslas. Darbo rinka: darbuotojų skaičius didžiausiuose ekonomikos sektoriuose Vilkaviškio r. sav.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lyginant darbuotojų skaičių Vilkaviškio rajono savivaldybėje veikiančiose įmonėse galima daryti išvadą, kad didžiausias darbuotojų skaičius dirba prekybos, autoremonto bei gamybos srityse (3 paveikslas).

5 lentelė. Vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų Vilkaviškio rajono savivaldybėje, metų pabaigoje

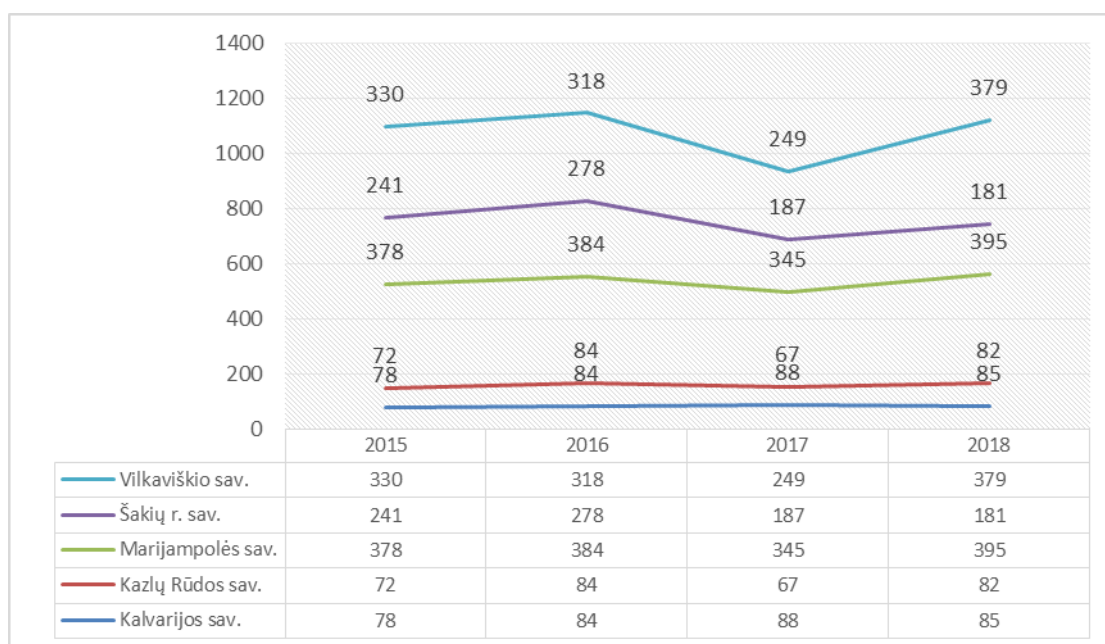
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vilkaviškio rajono savivaldybė	14,6	12,4	11,5	10,0	10,1	9,5	10,3

Šaltinis: Užimtumo tarnubos informacija

Lyginant statistinius duomenis, nuo 2013 m. Vilkaviškio rajone bedarbių sumažėjo 4,3 proc. Tai atspindi nedarbo statistika, kuri pastaraisiais metais kito palankia linkme, nes nedarbo Vilkaviškio rajone mažėjo ir 2019 m sausio mėn. duomenimis buvo 10,3 proc. (žr. 5 lentelę).

2019 m. sausio 1 d. duomenimis, registruotas nedarbas šalyje 8,9 proc. Šių metų sausio 1 d. šalyje buvo registruota 154,4 tūkst. bedarbių ir jie sudarė 8,9 proc. šalies darbingo amžiaus gyventojų. Užimtumo tarnybos duomenimis, 2018 m. metų pabaigoje buvo registruoti 8 136 bedarbiai. Vilkaviškio rajono savivaldybėje nuo 2015 iki 2018 m. nedarbo lygis padidėjo. Detalesnė informacija apie bedarbius, registruotus Marijampolės apskrityje, pateikiama 5 lentelėje bei 3 pav.

4 paveikslas. Nedarbo lygio skaičiai Marijampolės apskrityje 2015-2018 m. pabaigoje

Šaltinis: Lietuvos darbo birža

Remiantis darbo rinkos rodikliais, didžiausias nedarbo lygis yra Kalvarijos savivaldybėje – 14,5 proc., mažiausias – Marijampolės savivaldybė, čia jis siekia 8 proc., tuo tarpu Vilkaviškio rajono savivaldybėje – 10,3 proc. Daugiausiai darbo ieškančių asmenų užregistruota Marijampolės savivaldybėje – 3 064, o Vilkaviškio rajono savivaldybėje – 2 560. Bedarbių daugiausiai registruota yra Marijampolės savivaldybėje, mažiausia – Kazlų Rūdos savivaldybėje. Laisvų darbų vietų daugiausiai yra Marijampolės savivaldybėje – 2 965, Vilkaviškio rajono savivaldybėje – 1 884, o mažiausiai – Kalvarijos savivaldybėje – 567 laisvos darbo vietos. Palyginus šiuos rodiklius, matyta, jog Marijampolės savivaldybė pirmauja nedarbo rinkoje, kadangi Marijampolės savivaldybė – didžiausia Marijampolės apskrities savivaldybių tiek pagal gyventojų skaičių, tiek pagal plotą (žr. 4 pav.).

Marijampolės apskrityje: 2019 m. sausio 1 d. duomenimis, registruotas nedarbas – 9,4 %, darbo ieškančių – 936 (9213), iš jų registruota bedarbių – 8 136.

6 lentelė. Bedarbių skaičius

	Šakiai	Kazlų Rūda	Marijampolė	Kalvarija	Vilkaviškis
Registruotas nedarbas per mėnesį.	8,4%	11,4 %	8 %	14,5 %	10,3 %

Įregistruota darbo ieškančių per mėnesį.	174 (1645)	81 (905)	357 (3064)	77 (1039)	298 (2560)
Registruota bedarbių per mėnesį.	164	80	341	75	278
Registruota laisvų darbo vietų per mėnesį.	1465	643	2965	567	1884

Šaltinis: Užimtumo tarnyba

2013–2018 metų laikotarpiu populiariausios paslaugų verslo liudijimų veiklos rūšys yra: statybos darbai (2013 m. – 271, 2014 m. – 307, 2015 m. – 263, 2016 m. – 279, 2017 m. – 285, 2018 m. – 266), kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų paslaugos (2013 m. – 142, 2014 m. – 149, 2015 m. – 155, 2016 m. – 162, 2017 m. – 164, 2018 m. – 147), variklinių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugos (2013 m. – 83, 2014 m. – 93, 2015 m. – 78, 2016 m. – 83, 2017 m. – 90, 2018 m. – 87).

Populiariausios gamybos verslo liudijimų veiklos rūšys yra: šviežių ir ilgai išsilaikančių konditerijos kepinų ir pyragaičių gamyba, džiovėsių ir sausainių gamyba (2013 m. išduoti 3 verslo liudijimai, 2014 m. – 6, 2015 m. – 5, 2016 m. – 3, 2017 m. – , 2018 m. – 12), taikomosios dailės ir vaizduojamojo meno dirbinių gamyba (2013 m. – 12, 2014 m. – 12, 2015 m. – 9, 2016 m. – 5, 2017 m. – 10, 2018 m. – 6), baldų gamyba (2013 m. – 8, 2014 m. – 7, 2015 m. – 4, 2016 m. – 3, 2017 m. – 6, 2018 m. 5), dirbinių iš kamštienos, šiaudų, pynimo medžiagų gamyba, vainikų, krepšelių, puokščių, šluotų, šepėčių ir kita, niekur kitur nepriskirta, gamyba (2013 m. išduota 13 verslo liudijimų, 2014 m. – 8, 2015 m. – 6, 2016 m. – 6, 2017 m. – 7, 2018 m. – 2). Detalesnė informacija pateikiama 6 lentelėje.

7 lentelė. Statistinė informacija apie įsigytus verslo liudijimus

<i>Rodiklis / Metai</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Gyventojų skaičius įsigijusių verslo liudijimus	1185	1078	1145	1173	1175	666	1217	1155
Gyventojų skaičius, įsigijusių verslo liudijimus su lengvatomis	939	278	266	267	244	121	543	557

Šaltinis: LR mokesčių inspekcija

Pramonė

Vilkaviškio rajono savivaldybėje pramonė yra vidutiniškai išvystyta. Augančios pramonės sektoriaus gamybos apimtys lemia padidėjusią parduotos produkcijos apyvartą, o kartu ir didesnę užimtumą šiame sektoriuje. Vilkaviškio rajono savivaldybė turi pakankamus vietinės žaliavos išteklius (derlingose žemėse plėtojamas žemės ūkis, nederlingos, tačiau kalvotos ir turtingos gamtine aplinka rajono apylinkės tinka turizmo plėtojimui), yra pasienio regionas (tai suteikia galimybių plėtoti eksportą). Per Savivaldybės teritoriją eina Europinės reikšmės magistralė E28 Berlynas–Gdanskas–Karaliaučius (Kaliningradas)–Marijampolė–Prienai–Vilnius–Minskas, geležinkelio linija Kaliningradas–Kybartai–Vilnius–Maskva, todėl yra palankios produkcijos transportavimo sąlygos. Vilkaviškio rajono savivaldybėje vyrauja drabužių siuvimo ir maisto pramonė. Statybų sektoriaus plėtra tiesiogiai priklauso nuo pritrauktų materialinių investicijų kiekio – kai investicijos didelės, statyba klesti, be investicijų statybos sektoriaus perspektyvos priklauso nuo savivaldybės gyventojų perkamosios galios, naujų smulkių ir vidutinių įmonių steigimosi rajone.

Turizmas ir rekreacija

Vilkaviškio rajono savivaldybė dėl savo gamtinių ir kultūrinių išteklių bei geografinės padėties yra viena patraukliausių turizmui Marijampolės apskrityje. Gamtinių ir kultūrinių turizmo išteklių gausa ir įvairovė leidžia kurti ir vystyti aktyvaus poilsio, kultūrinio ir pažintinio, etninio, kaimo, rekreacinio turizmo produktus.

Vieni lankomiausių Vilkaviškio rajono savivaldybės objektų yra: Paežerių dvaras, Jono Basanavičiaus gimtinė ir Lietuvos tautinio atgimimo ažuolynas, J. Basanavičiaus paminklas, Vinco Kudirkos gimtinė, paminklas Vytautui Didžiajam, regykla Svirkalnis Pajevonyje, Vilkaviškio katedra, Piliakalnių piliakalnis, Kybartai, Vištyčio regioninis parkas, Plaktukų muziejus.

Svarbiausios turistinės traukos vietovės ir objektai:

Vilkaviškis yra vienas senesnių Sūduvos miestų, istorijos metraščiuose minimas nuo XVI a. pradžios. Pirmoji bažnyčia pastatyta 1620 m. Didžioji bendruomenės dalis buvo žydai, todėl Vilkaviškyje stovėjo viena seniausių ir gražiausių Lietuvoje medinių sinagogų, statyta daugiau kaip prieš 400 metų. 1660 m. Vilkaviškiui buvo suteiktos Magdeburgo teisės. Vilkaviškio miesto dvare 1812 m. apsistojęs Prancūzijos imperatorius Napoleonas miesto laukuose surengė kariuomenės parodą ir faktiškai paskelbė karo pradžią Rusijai. 1918 m. Vilkaviškyje veikė „Žiburio“ gimnazija, kurioje mokėsi ne viena įžymybė. Dabar čia įsikūrusi Vilkaviškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka. 1940 m. buvo įkurta kunigų seminarija, dabar čia veikia siuvimo fabrikas „Žemkalnija“. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, 1991 m. atstatytas Nepriklausomybės paminklas, 1996 m. atidengtas J. Basanavičiaus paminklas, 1998 m. – V. Kudirkos paminklinis biustas. Tais pačiais metais atstatyta

Vilkaviškio katedra. Vilkaviškio geležinkelio stoties pastatas yra kultūros vertybių saugomų objektų sąraše.

Pilviškių miestelis įsikūręs Šešupės ir Pilvės upių santakoje, prie Kauno-Kybartų geležinkelio linijos. Pilviškiai 1536 m. pagal karalienės Bonos privilegiją gavo Magdeburgo teises. Miestelis nukentėjo per XVIII a. pradžios karus, o XIX a. pradžioje jį nusiaubė Napoleono kariuomenė, miestelis daug kartų degė. 1862 m. nutiesus geležinkelį miestelis ėmė augti: atsirado parduotuvių, vyko dideli turgūs ir prekymečiai. Dabar miestelį puošia Pilviškių Švč. Trejybės bažnyčia – balta dvibokštė šventovė (atstatyta 1997 m.), Jungtinė metodistų bažnyčia, Šešupės upėje įrengta Pilviškių hidroelektrinė, geležinkelio stoties statinių kompleksas.

Kybartų kaimą XVI a. pirmoje pusėje įkūrė karalienė Bona. Kaimas minimas nuo 1561 m. 1598 m. dalis kaimo buvo užrašyta Virbalio bažnyčiai. Po 1795 m. Lenkijos ir Lietuvos valstybės padalijimo Kybartai atiteko Prūsijai, 1815 m. – Rusijai. Kybartai pradėjo plėstis 1861 m., kai buvo baigtas tiesti Kauno–Virbalio geležinkelis, jungiantis Rusijos miestus su Prūsija. Prie Kybartų pastatyta viena gražiausių ir didžiausių geležinkelio stočių, įkurta pasienio muitinė. Stoties pastatus jungė požeminiai tuneliai. Kybartai sparčiai augo ir, nustelbę Virbalį, tapo svarbiu prekybos punktu. Spaudos draudimo metais per Kybartus ėjo knygnešių keliai. Per Pirmąjį pasaulinį karą miestas buvo sugriautas, tačiau netrukus atsistatė. 1919 m. Kybartams suteiktos miesto teisės ir privilegijos. Kybartų miestą puošia neorenesansinė Kybartų Eucharistinio Išganytojo bažnyčia, pastatyta 1928 m. 1977 m. atidengtas paminklinis biustas garsiam tapytojui Isakui Levitanui. 2005 m. pastatytas paminklas Kybartų krašto knygnešiams. Šv. Aleksandro Neviškio cerkvė pastatyta 1870 m. Cerkvė dabar vis dar prižiūrima vietos stačiatikių bendruomenės. Naujoji apaštalų bažnyčia Kybartuose veiklą pradėjo 1914 m., o po Antrojo pasaulinio karo tik 1991 m. Miestą puošia pėsčiųjų viadukas, nuo kurio atsiveria puiki panorama. Didelio susidomėjimo susilaukia geležinkelio stoties kompleksas su požemiais.

Pajevonys minimas kaip buvusi 1524 m. prūsų ir otvingių gyvenvietė, kurioje vykdavo įvairių apeigų. Teigiama, kad šioje vietoje buvusi pirmoji Sūduvos (Jotvingos) administracinė sostinė ir Kunigų – Žynių dvasinis centras. Šis reto grožio Sūduvos kampelis, rūpestingai puoselėjamas ir puošiamas tampa vis patrauklesnis turistams ir renginių iniciatoriams. Miestelio centre – legendos motyvais sukurta medinė skulptūra, sovietmetį išlaikęs paminklas Vytautui Didžiajam, ant kalvelės stovi kolonomis pasipuošusi Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia.

Virbalis – seniausias rajono miestas (iki XVIII a. dar vadintas Nova Volia). Jis minimas nuo 1536 m. Nuo pat kūrimosi pradžios Virbalis buvo planuotas didžiausiu Užnemunės prekybos ir amatų centru. Čia kasmet vykdavo 4–6 prekymečiai. XVII–XIX a. Virbalis buvo svarbus religinio, kultūrinio ir ūkinio gyvenimo centras. Nuo pat pradžių be katalikų čia kūrėsi ir kitų tikėjimų žmonės, evangelikų-liuteronų bažnyčia išlikusi iki šiol. 1993 metais Virbalis šventė 400 metų jubiliejų. Ta

proga buvo pastatytas paminklas miesto centre. Virbalio miesto urbanistinis centras įtrauktas į LR kultūros paminklų sąrašą. Virbalio miestelį aktyviai garsina bendruomenė „Virbalio vartai“.

Vištyčio regioninis parkas – tai pats gražiausias mūsų krašto gamtos kampelis. Parkas įkurtas 1992 m., jo tikslas – išsaugoti Suvalkų kalvyno kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes. Tai viena įdomiausių ir vaizdingiausių Sūduvos vietų. Parko plotas – 10,1 tūkst. ha. Parke daug gamtiniu požiūriu vertingų kraštovaizdžio kompleksų, augalų, įrašytų į raudonąją knygą, didelė žinduolių, roplių ir varliagyvių įvairovė. Siekiant sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui parke įrengtas didysis ir mažasis Šilelio pažintiniai takai, apžvalgos aikštelės, poilsio vietos. 2015 m. lapkričio 6 d. duris lankytojams atvėrė naujas Vištyčio regioninio parko lankytojų centras, kuriame įspūdinga ekspozicija pristato Vištyčio regioninio parko lobius bei padeda susipažinti lankytojams su mūsų kalvotąja Suvalkija.

Vištyčio miestelio centre iki šių dienų išlikusi 1829 m. statyta raudonų plytų ir akmens mūro bažnyčia, varpinė, evangelikų-liuteronų bažnyčia. 1925 m. statyta aliejinė ir vėjo malūnas, kuris yra tvarkomas ir bus pritaikytas lankymui.

Vištyčio ežeras – ketvirtas pagal dydį Lietuvoje. Giliausia ežero vieta yra vakarinėje ežero dalyje ir siekia 54 metrus. Vištytis – ne tik didžiausias ir giliausias Suvalkijos krašto ežeras, bet ir pats švariausias. Kaip mitologinę vertybę reikia paminėti didįjį Vištyčio akmenį vadinamą Stebuklinguoju, kitaip Didžiuoju akmeniu. Akmens aukštis – 4 metrai, plotis – 5 metrai, ilgis – 7 metrai. Vištyčio akmuo išsiskiria savo neįprasta forma: viršuje riedulys turi apie 90 cm ilgio, 75 cm pločio ir 40 cm gylio lovio pavidalo įdubimą, kuris paprastai vadinamas „pėda“ ir kuriame užsilaiko kritulių vanduo. Riedulio paviršiuje yra matomi keli įtrūkimai, keliose vietose jis nuskaldytas. Apatinė akmens dalis buvo atkasta tvarkant greta tiesią plentą. 2000 m. Vištyčio akmuo pripažintas geologiniu gamtos paminklu.

Svarbūs kultūrinio turizmo objektai – dvarai. Vilkaviškio rajono savivaldybėje yra išlikę 22 dvarų sodybos ar jų fragmentai, kurie įtraukti į LR nekilnojamojo kultūros vertybių registrą.

Paežerių dvaro sodybos rūmuose yra įsikūrę Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centras – muziejus. Paežerių dvaro sodyba yra vienas gražiausių išlikusių statinių kompleksų. Paežerių dvaro sodyba yra nekilnojamoji kultūros vertybė, įrašyta į LR nekilnojamojo kultūros vertybių registrą, į statinių kompleksų sąrašą. Paežerių dvaro rūmai pastatyti 1795–1799 m., valdant Simonui Zabelai. Projekto autorius – architektas Martynas Knakfusas, klasicizmo architektūros pradininkas Lietuvoje. Šalia dvaro rūmų auga didingas ažuolas, sodintas dvaro įkūrimo proga. Jo kamienas 2 metrų skersmens, o amžius – apie 450 metų. Netoli rūmų stovi oficina bei apžvalgos bokštas, toliau – kiti buvę dvaro pastatai. Rūmus supa 12 ha parkas su gražia liepų alėja.

Remeniškių dvaro pastate vietos žmonių iniciatyva įkurtas ir išlaikomas Sūduvos krašto muziejus veikia nuo 2002 metų. Čia sugomas krašto paveldas: buities daiktai, audiniai, knygos, žymių

krašto žmonių atminimas. Viso surinkta daugiau kaip 27 000 eksponatų.

Kitas svarbus statinių kompleksas Jono Basanavičiaus gimtinė, esanti Ožkabaliuose, Bartninkų seniūnijoje. Atstatyti J. Basanavičiaus gimtinėje stovėję pastatai: gyvenamasis namas, klėtis, kluonas, du ūkiniai pastatai; užsodintas apie 40 ha Lietuvos Tautinio atgimimo ažuolynas. Gyvenamajame name, klėtyje, įrengtos muziejinės ekspozicijos.

Kultūros paveldo objektai – pavieniai ar į kompleksą įeinantys objektai, registruoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės, t. y. žemės sklypuose, sklypų dalyse, vandens, miško plotuose ar jų dalyse esantys statiniai ar kiti nekilnojamieji daiktai, kurie turi vertingųjų savybių ir kartu su jais priskirta teritorija yra atskiri daiktinės teisės objektai ar gali jais būti.

Kultūros paminklais paskelbiami tik nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objektai. Vilkaviškio rajone 9 rajono piliakalniai ir vienas kapinynas (Stanaičių) paskelbti kultūros paveldo objektais. Senujų neveikiančių kapinių į nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą šiuo metu įrašyta 123. Kaip gražiausius geros būklės objektus galima paminėti Dabravolės, Pajevonio (Kunigiškių), Pavištyčio ir Vištyčio piliakalnius bei Piliakalnių piliakalnį su papiliu.

Bartninkų seniūnijoje, Vinkšnupių kaime iki dabar išlikęs dvaras ir vienos didžiausių Lietuvoje totorių kapinės. Ant vieno paminklo išlikusi palaidojimo data – 1680-ieji. XIX a. dvaro savininkas pastatė kapinėse medinę mečetę. Dabar mečetės nebėra, tačiau likusios kapinės su keliais šimtais antkapių. Ant paminklinių akmenų dar galima įskaityti kai kuriuos įrašus.

Prie pat sienos su Lenkija yra 150 metų senumo maumedžių giraitė, įrengta poilsio aikštelė. Šioje vietoje auga daugiau kaip 60 maumedžių, savo viršūnes iškėlusių į maždaug 30 metrų aukštį. Tai tikras įvairių paukščių „daugiabutis“.

Nors pasaulyje priskaičiuojama per 25 tūkstančius skirtingų plaktukų rūšių, plaktukų muziejai yra retas reiškinys. Lietuvoje jų vos du: vienas Ignalinos rajone, antras – Sauliaus Matusevičiaus įkurtas muziejus Degučių kaime, Vilkaviškio rajone. Muziejuje šiandien yra daugiau nei 700 eksponatų. Plaktukai sunumeruoti, prie kiekvieno parašyta kilmės šalis ir paskirtis. Jų yra pačių įvairiausių: skirtas smulkiems darbams, akmenims tašyti, girnoms kalti, juvelyro plaktukas, teisėjo, mėsininko, baldžiaus ir t.t.

Vilkaviškio rajono savivaldybėje tinkamiausia ir daugiausiai galimybių turinti rekreacinio turizmo zona yra Vištyčio regioninis parkas. Ant Vištyčio ežero kranto veikia Vištyčio kempingas „Pušėlė“, kur galima išsinuomoti vandens dviračius, valtį, paplaukioti bei pažvejoti ežere, išsinuomoti sporto inventorių ir pažaisti įrengtose sporto aikštelėse bei aplankyti muziejų „Metalų fantazija“ ir pamatyti unikaliausių eksponatų. Taip pat paslaugas teikia kaimo turizmo sodyba „Poilsis Vištytyje“. Sodyboje pastatyti aštuoni rąstiniai namai, turintys modernią vidaus įrangą ir visus patogumus, siūlomas vandens sportas, pasiplaukiojimas pramoginiu laivu, kateriais, vandens slidės, vežiojimas unikalia karieta. O išsiilgusių gamtos ramybės laukia žvejyba, malonios dienos bei vakarai besiirstant

valtelėmis, vandens dviračiais. Taip pat yra šildomas baseinas su vandens čiuožykla. Vištyčio ežerą vis labiau atranda povandeninio nardymo entuziastai.

Prie Paežerių ežero, nuo Vilkaviškio miesto pusės, veikia pliažas su vaikų žaidimų aikštele, tinklinio aikštele, persirengimo kabinomis, stalais, suolais, gultais. Taip pat čia yra prielauka jachtoms, kur įsikūręs jachtų klubas „Škvalas“.

Šešupės upę labai mėgsta plaukimo su baidarėmis mėgėjai.

Yra poilsiavietė prie Mažųjų Kumečių (Podvarko) ežero.

Klausučių seniūnijoje esančiame Atgimimo parke yra įruoštos poilsio zonos, sporto aikštynai, pasivaikščiojimo takai. Parko vaizdą papildė sutvarkytas vandens telkinys.

Prie Karklinių tvenkinio yra įrengtas geras privatus paplūdimys, visiems prieinamas, vykdoma aktyvi veikla savaitgaliais. Rekreacijai naudojami ir šie vandens telkiniai: Mažųjų Paežerių, Vygrelių, Dunojėlio, Talaikių ežerai, Keturvalakių, Virbalio, Daugėliškių, Kunigiškių tvenkiniai, bet prie jų nėra jokios viešosios turizmo infrastruktūros.

Kiekvienais metais Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras turizmo objektus pristato tarptautinėje turizmo ir aktyvaus laisvalaikio parodoje „Adventur“, taip pat dalyvauja įvairiose miestų šventėse.

Išleisti įvairūs turistiniai leidiniai: „Keliaukime po Vilkaviškio kraštą“ lietuvių ir anglų kalbomis, „Suvalkija“, „Mažasis „Žingsniobusas“ lietuvių ir anglų kalbomis, sakralinis maršrutas „23-jų šventų vietų paslaptys“. Atnaujinti ir išleisti Vilkaviškio rajono žemėlapiai lietuvių, anglų ir vokiečių kalbomis, leidinys „Turistiniai maršrutai Vilkaviškio krašte“, turistinis maršrutas „Vilkaviškio krašto istorijos liudininkai – piliakalniai“, išleistas leidinys „Vilkaviškio krašto įžymūs žmonės“. Sudarytas maršrutas „Kybartai-Virbalis-Vilkaviškis“ (traukiniu ir dviračiais), maršrutas „Žydų keliu“. Taip pat dalyvaujama projekte „Surink Lietuvą“, kuris sujungė visas 60 savivaldybių. Projekto esmė paskatinti žmones ne tik keliauti po Lietuvą, tačiau ir pažinti kiekvieną jos lopinėlių.

Vilkaviškio rajone apgyvendinimo paslaugas teikia: viešbutis „Širvinta“, Petronėlės Arbatauskienės sodyba „Poilsis Vištytyje“, Laimutės ir Stanislovo Petrukaičių kaimo turizmo sodyba, Rakauskų sodyba „Obelupių gryčia“, Babeckų kaimo turizmo sodyba, kaimo turizmo sodyba „Karaliaus krėslas“, Rymanto Vaičiaičio kaimo turizmo sodyba, kaimo turizmo sodyba „Villa Ievynė“, sodyba „Gabrielė“, sodyba „Po uosiu“, sodyba „Asterhouse“, sodyba „Vaitai“, turistinė stovyklavietė „Šeimos VILA“, poilsiavietė „Kapčius“, kempingas „Viktorija“, Vištyčio kempingas „Pušėlė“, Mockabūdžių laisvalaikio ir pramogų kompleksas.

Vilkaviškio rajone maitinimo paslaugas teikia: „Aukso ragas“, „Robeda“, „Rūta“, „Hot pepper“, „Suvalkietiška virtuvė“, „Pegasas“, „Du gaideliai“, „Magija“, „Luna Rossa“, viešbučio „Širvinta“ kavinė-baras, „Santa Barbara“, laisvalaikio centras „Topolis“, siuvimo fabriko valgykla. Turizmo (apgyvendinimo, maitinimo) ir pramogų paslaugų pasiūla savivaldybėje yra palyginti maža,

nors auganti. Susipažinus su kaimo turizmo sodybose teikiamomis paslaugomis, kai kurių paslaugų kokybė yra nepakankama arba jų iš viso trūksta.

Vilkaviškio rajono turizmo ištekliai, informacija apie lankytinus objektus, paslaugas, naujienas ir renginius publikuojamos socialiniame tinklapyje „Facebook“ (lankomumas 2018 m. – 49 000 lankytojų) bei Centro tinklapyje www.vilkaviskisinfo.lt (lankomumas 2018 m. – 28 000 lankytojų).

8 lentelė. Vilkaviškio rajono turistų /lankytojų skaičius*

Pavadinimas	2017 m.	2018 m.
Vilkaviškio rajono turistai/lankytojai	61 700	114 338
Vilkaviškio rajono turistų apgyvendinimas	11 140	34 500
Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras	5 100	6 100

- Informacija pateikta pagal TVIC iš turizmo paslaugų teikijū gautus duomenis. Turistas, kuris rajone nenakvojo, priskiriamas vienadienių turistų arba lankytojų kategorijai.

Kol kas tiksliai neužfiksuota dalis turistų yra užsieniečiai, daugiausiai jų atvyko iš Lenkijos, Vokietijos ir Didžiosios Britanijos.

Tradiciniai amatai

Tradiciniai amatai – svarbi šalies etnokultūros dalis ir reikšminga alternatyvi kaimo ekonominė veikla, kurioje pastaraisiais metais taip pat jaučiamas didelis pagyvėjimas. Pasaulio nematerialaus kultūros paveldo šedevru pripažinta kryždirbystės tradicija, garsi keramika, tekstilė, kalvystė, juvelyrika. Turim galias amatų tradicijas, siejamas su bitininkyste, namų apyvokos daiktų gamyba, tradiciniais nacionaliniais apdarais ir kitais rankų darbo gaminiais.

Amatai nuo seno buvo profesijos, kurių paslaptys buvo perduodamos iš kartos į kartą (tėvo sūnui ar meistro mokiniui). Vilkaviškio krašte yra nemažai veiklą vystančių amatininkų užsiimančių pynimu iš vytelių, medžio drožimo darbais, tekstile, audimu, karpiniais, tapyba, siuvimu. Galima paminėti apie 50 Vilkaviškio krašto amatininkų.

Rinkos tyrimų rezultatais nustatytas menkokas amatininkų verslumas, daug darbo laiko reikalaujanti gamyba mažina tradicinio amato gaminio konkurencines galimybes. Paprastai amatininkai savo verslą organizuoja patys arba su šeima. Didžioji dalis amatininkų žinių trūkumo nejaučia ir neturi poreikio tobulintis, nes tai susiję su amatininkų senyvu amžiumi ar paties tradicinio amato specifika. Todėl tradicinių amatų centrų kūrimosi ir plėtros rėmimas iš dalies spręstų amatininkų vadybos problemas, sudarytų jiems palankesnes sąlygas dirbti ir konkuruoti rinkoje, skatintų ne tik gamybą, bet ir realizavimą.

Kultūra

Vadovaudamasis valstybės ir savivaldybės interesų derinimo principu, Kultūros skyrius įgyvendina kultūros politiką muziejų, bibliotekų, teatro, kino, dailės, muzikos, etnokultūros, leidybos ir individualios kūrybos, kultūros vertybių apsaugos srityse, formuoja rajono kultūros vystymosi strategiją, numato prioritetus, inicijuoja kultūrinius projektus bei koordinuoja jų įgyvendinimą. Vilkaviškio rajono savivaldybėje yra 4 muziejai (Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centras - muziejus, J. Basanavičiaus giminė (muziejus), Sūdavos krašto muziejus, Plaktukų muziejus). Rajone veikia Vilkaviškio viešoji biblioteka ir 2 miesto bei 29 kaimo filialai, 2 kultūros centrai ir 10 jų padalinių. Kultūros skyriaus ir kultūros centrų darbuotojai siekia, kad įstaigų veikla ir organizuojami renginiai būtų kuo aukštesnio meninio lygio, turėtų didesnę emocinę poveikį žiūrovui, būtų aktualūs savo tematika ir turiniu, kad būtų reikalingi miesto ar kaimų bendruomenėms. Įvairių renginių metu puoselėjamas ir populiarinamas krašto muzikinis, choreografinis, dainuojamasis ir žodinis paveldas, krašto papročiai ir tradicijos. Vilkaviškio rajono gyventojų kultūrinių, meninių poreikių tenkinimas atsispindi kultūros įstaigų lankytojų skaičiuje, kuris net blogėjant rajono demografinėi situacijai bendruose skaičiavimuose tik auga. Tai reiškia, kad kultūrinis gyvenimas Vilkaviškio rajone gana aktyvus.

Susisiekimas

Vilkaviškio rajono savivaldybė yra pietvakarinėje Lietuvos dalyje. Vakaruose ji ribojasi su Karaliaučiaus (Kaliningrado) sritimi, o pietuose - su Lenkijos Respublika. Vilkaviškio rajono savivaldybės teritoriją kerta europinė automagistralė Vilnius-Marijampolė-Kaliningradas ir geležinkelio linija Kaliningradas-Vilkaviškis-Kaunas-Vilnius-Maskva. Netoliese (besiribojančiose Marijampolės ir Kalvarijos savivaldybių teritorijose) praeina Europos kelių tinklo koridorius, automagistralė "Via Baltica". Kybartuose veikia Lietuvos ir Karaliaučiaus srities (Rusijos Federacijos) pasienio punktas. Prie Vištyčio ežero atidarytas Lietuvos ir Lenkijos pasienio punktas Varteliai-Vižainiai.

Dėl svarbių kelių ir geležinkelio magistralių, Lenkijos, Kaliningrado srities kaimynsčių ir užsienio rinkų išnaudojimo galimybių Vilkaviškio rajonas yra strategiškai patogioje padėtyje transporto /logistikos/prekybos/ ekonominiu atžvilgiu.

Socialiniai veiksniai:

- suformuotas ir palaikomas teigiamas požiūris į veiklos kokybės nuolatinį gerinimą ir tobulinimą, darbuotojų kvalifikacijos kėlimą;
- socialinių garantijų sistemos kūrimas ir tobulinimas, kuris dažnai daro neigiamą įtaką gyventojų verslumui, jį ne skatina bet smukdo;
- nuolatinis darbingo amžiaus žmonių skaičiaus mažėjimas;
- nepakankamas rajono gyventojų verslumas;
- didelė nedarbo lygio diferenciacija tarp atskirų Lietuvos regionų.

Technologiniai veiksniai:

- būtinybė diegti aukštas technologijas ir inovacijas, kurti valdymo kokybės infrastruktūrą ir skatinti tolesnę jos plėtrą (standartai, metrologija, sertifikavimas);
- poreikis diegti naujausias technologijas ir robotizaciją efektyviam ir maksimaliam vietinių išteklių panaudojimui;
- viešojo administravimo modernizavimas, žinių ekonomikos ir elektroninio verslo spartinimas. Gebėjimų lavinimas teikti paslaugas internetu.

VIDAUS VEIKSNIAI

Teisinė bazė

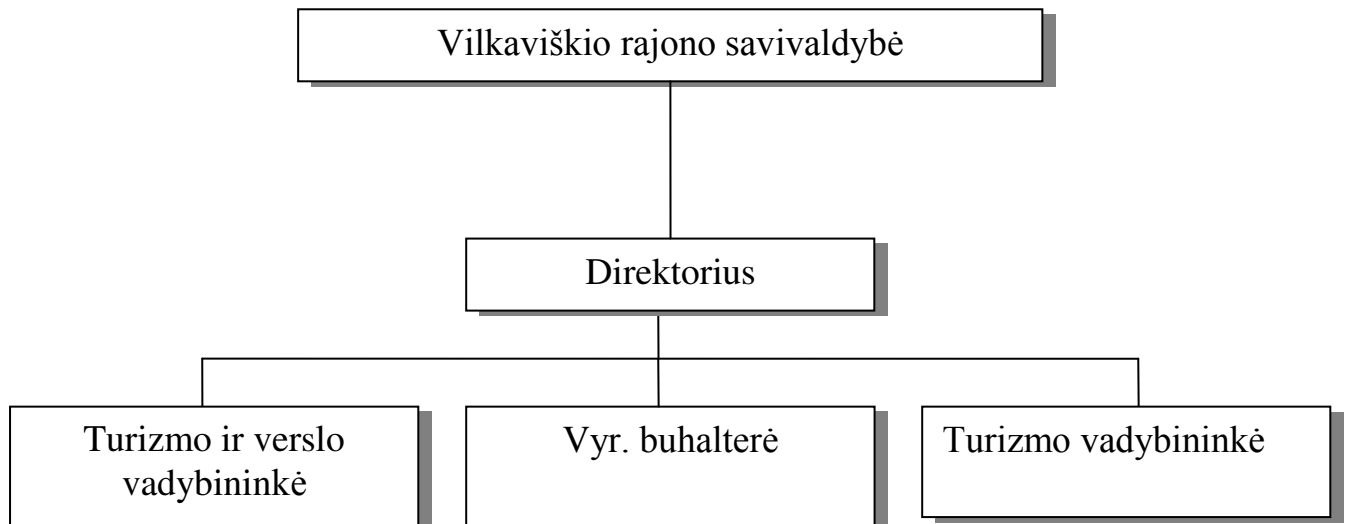
Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos Civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymu; Lietuvos Respublikos turizmo įstatymu, Vilkaviškio rajono savivaldybės 2019-2027 m. strateginiu plėtros planu, Vilkaviškio rajono savivaldybės 2019–2021 m. strateginiu veiklos planu, Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro įstatais bei kitais Lietuvos Respublikos įstatymais ir teisės aktais.

Organizacinė struktūra

Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos **Centro savininkė** yra Vilkaviškio rajono savivaldybė. Centro savininko teises ir pareigas įgyvendina Vilkaviškio rajono savivaldybės taryba. **Centro vadovas** – direktorius, kuriam pavaldūs trys darbuotojai – vyr. buhalterė, turizmo ir verslo vadybininkė, turizmo vadybininkė.

Centro savininko rašytiniai sprendimai prilyginami įstaigos visuotinio dalininkų susirinkimo sprendimams. Centro savininkė turi teisę susipažinti su Centro dokumentais ir gauti informaciją apie Centro veiklą, gauti likviduojamo Centro turto dalį, kurio vertė negali būti didesnė nei nurodyta jo įnašų vertę patvirtinančiame dokumente. Centro savininkė tvirtina Centro įstatus, metinius veiklos planus, strategiją ir veiklos ataskaitas, paslaugų, darbų įkainius ir tarifus, skiria ir atleidžia Centro vadovą, nustato jo darbo sutarties sąlygas, tvirtina vadovo atostogų ir tarnybinių komandiruočių tvarką, tvirtina metinę finansinę atskaitomybę, priima sprendimus dėl naujų dalininkų priėmimo, priima sprendimą tapti kitų juridinių asmenų steigėju ar dalyviu, tvirtina viešosios įstaigos valdymo struktūrą ir darbuotojų pareigybes, tvirtina pareigybių sąrašus, tvirtina konkurso į šias pareigybes organizavimo taisykles, priima sprendimą dėl Centro nuosavybės teise priklausančio ilgalaikio materialiojo turto perleidimo, nuomos, perdavimo pagal panaudos sutartį ar įkeitimo, priima sprendimą dėl Centro reorganizavimo, pertvarkymo ar likvidavimo, nustato Centro vidaus kontrolės tvarką, priima sprendimą dėl audito ir renka audito įmonę, sprendžia kitus Viešųjų įstaigų įstatyme visuotinio dalininkų susirinkimo kompetencijai priskiriamus klausimus.

Centro vadovas – direktorius yra vienasmenis Centro valdymo organas, kuris rengia Centro veiklos planus ir veiklos ataskaitas, įgyvendina visuotinio dalininkų susirinkimo priimtus sprendimus, pateikia reikiamus dokumentus darbotvarkės klausimais Tarybos posėdžiams, atidaro ir uždaro sąskaitas banke, užtikrina Centro turto veiksmingą panaudojimą ir jo apsaugą, užtikrina programų vykdymą, nustato Centro struktūrą, darbuotojų atlyginimus, paskatinimus, drausmines nuobaudas, tvirtina Centro vidaus darbo taisykles, darbuotojų pareigybinius aprašymus, kitus vidaus tvarkomuosius dokumentus, atstovauja Centruo teisme, valstybės, savivaldybių valdymo organuose ir santykiuose su kitais juridiniais ir fiziniiais asmenimis.

4 pav. Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro organizacinė struktūra

Žmogiškieji ištekliai

Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centre dirba keturi darbuotojai: direktorius, vyr. buhalterė, turizmo ir verslo vadybininkė, turizmo vadybininkė (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro darbuotojai

Vardas, pavardė	Pareigos	Darbo apimtis
1. Vitas Girdauskas	Direktorius	1 etatas
2. Vilma Račiuvienė	Vyr. buhalterė	1 etatas
3. Lina Verbylienė	Turizmo ir verslo vadybininkė	1 etatas
4. Neringa Simanaitienė	Turizmo vadybininkė	1 etatas

Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro *direktorius Vitas Girdauskas* turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą. Vilniaus universitete įgijo filologo dėstytojo, Henriksono universitete ir Vilniaus Gedimino technikos universitetuose vadybos magistro laipsnį. Minėtose aukštosiose mokyklose apgynė bakalauro ir magistro darbus turizmo marketingo srityse. Turi 25 metų įvairių projektų rengimo ir valdymo patirtį, 17 metų darbo viešajame sektoriuje paramos verslui, strateginio planavimo ir ES projektų valdymo srityse patirtį, taip pat darbo užsienio kelionių organizatoriumi, neformalaus suaugusiųjų švietimo organizavimo bei 5 metų privataus verslo darbo patyrimą. Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centrui vadovauja nuo 2018 m. birželio 25 d. Konsultuoja verslininkus verslo planavimo, rinkodaros, įmonės valdymo, finansavimo šaltinių paieškos, ES struktūrinių fondų, informacinių technologijų panaudojimo, informacijos paieškos ir valdymo, personalo valdymo, verslo partnerių paieškos, turistų apgyvendinimo, turizmo paslaugų plėtros klausimais ir kitomis temomis. Gerai išmano Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir

teritorinio bendradarbiavimo teisės aktus, reglamentuojančius Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų programavimą ir administravimą, Lietuvos Respublikos įstatymus, Vyriausybės nutarimus bei kitus teisės aktus, reglamentuojančius struktūrinės politikos formavimą bei administravimą. Turi patirtį konsultacinės veiklos projektų ir programų rengimo, įmonių strategijų rengimo klausimais, teikiant viešąsias paslaugas bei įgyvendinant įvairius projektus (projektų valdymo, finansavimo šaltinių paieškos, kaimo turizmo plėtros klausimai ir kita)..

Turizmo ir verslo vadybininkė Lina Verbylienė dirba nuo 2016 m. spalio 3 d., 2007 m. Kauno kolegijoje įgijusi turizmo vadybos ir administravimo profesinį bakalaurą, 2009 m. Mykolo Romerio universitete įgijusi aplinkos apsaugos politikos ir administravimo magistro laipsnį. Turi daugiau nei 10 metų vadybinio darbo patirtį, yra susipažinusi su Lietuvos Respublikos įstatymais, Vyriausybės nutarimais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smulkų ir vidutinį verslą, darbo santykių reguliavimą, moka naudotis informaciniais šaltiniais, kaupti, sisteminti, apibendrinti informaciją, rengti išvadas, pasiūlymus, sugeba savarankiškai planuoti ir organizuoti savo veiklą, išmano dokumentų rengimo ir įforminimo bei raštvedybos taisykles, turi darbo patirtį informacinių technologijų srityje, administruoja interneto svetainę. Bendradarbiaujant su kitomis įstaigomis veda mokymus Vilkaviškio rajono savivaldybės gyventojams verslo pradžios, personalo valdymo, dokumentų rengimo ir įforminimo temomis.

Vyr. buhalterė Vilma Račiuvienė turi aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą. Vilniaus Kooperacijos technikume ji įgijo buhalterio specialybę. Turi daugiau nei 32 metų buhalterinio darbo stažą. Vyr. buhalterė konsultuoja verslininkus verslo pradžios, finansų kontrolės analizės ir valdymo, finansavimo šaltinių paieškos, darbo teisės klausimais, veda centro buhalterinę apskaitą, tvarko visą įstaigos dokumentaciją, rengia įvairius raštus.

Turizmo vadybininkė Neringa Simanaitienė turi aukštesnįjį išsilavinimą. Vilniaus aukštesniojoje kooperacijos mokykloje įgijo buhalterio – finansininko kvalifikaciją. Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centre dirba nuo 2007 m. rugsėjo 19 d. Turizmo vadybininkė teikia informaciją apie gamtos ir kultūros paminklus, lankytinus objektus, apie turizmo paslaugas, apie turistinius maršrutus Vilkaviškyje ir Lietuvoje, apie vietų rezervavimą apgyvendinimo ir maitinimo įmonėse, renka ir viešina informaciją apie renginius, leidžia įvairius leidinius apie Vilkaviškio kraštą, teikia pagalbą tvarkant dokumentus vizoms gauti, forminant draudimus, užsakant keltų, lėktuvų bilietus, autobusines ir lėktuvines keliones, tvarkant dokumentus dėl permokėtų mokesčių susigrąžinimo dirbusiems užsienyje.

Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro darbuotojai nuolat tobulinasi, kelia kvalifikaciją, dalyvauja įvairiuose renginiuose, seminaruose, domisi naujausiomis turizmo ir verslo naujienomis.

Planavimo sistema

Planavimo sistemą sudaro Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro strateginis trimetis bei metinis veiklos planai. Jį įgyvendinant Centras vykdo savo veiklą - lengvatinėmis sąlygomis teikia verslo informaciją ir konsultacijas, vykdo mokymus, organizuoja verslo informacijos sklaidos renginius ir kt.

Finansiniai ištekliai

Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras yra viešoji įstaiga, dalinai finansuojama iš savivaldybės lėšų. 2018 m. Centro finansavimą sudarė: 55,47% Vilkaviškio rajono savivaldybės lėšos, 43,93% Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro uždirbtos lėšos, 0,6% lėšos uždirbtos įgyvendinant ES struktūrinių fondų projektus.

10 lentelė. VŠĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro pajamų šaltiniai 2019-2021 m.

Nr.	Pajamų šaltinis	2019 m.		2020 m.		2021 m.	
		Eur	%	Eur	%	Eur	%
1.	Vilkaviškio rajono savivaldybės programa	65 000	68	68 000	65	70000	64
2.	ES struktūriniai fondai			5000	5	5000	5
3.	Uždirbtos pajamos	30000	32	32000	30	35000	31
	Viso	95000	100	105000	100	110000	100

Apskaitos tinkamumas

Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro buhalterinė apskaita nuo 2019 m. sausio 1 d. tvarkoma vadovaujantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS'ais), Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu (2001-11-06 įstatymas Nr. IX-574), „Pelno nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės Juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sudarymo ir pakeitimo taisyklėmis“ patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1K-372 bei kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais viešųjų įstaigų, pelno nesiekiančių juridinių asmenų finansinę veiklą. Verslo informacijos centro vyr. buhalterė apskaitai tvarkyti naudoja buhalterinę programą FINAS. Programa sukurta, naudojant „debesų“ technologijas, todėl darbas vyksta naudojant interneto naršyklės „Mozilla“ ir „Chrome“. Privalumas: įmonei nebereikalinga brangi serverinė ir programinė įranga bei jos aptarnavimas. Darbo užmokestis toliau vedamas su buhalterine programa „ALFITAS“, kuri buvo atnaujinta dėl nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusios mokesčių reformos.

VILKAVIŠKIO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRO

SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS

- 15 metų veikiantis Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras, turintis patirties rajono verslininkams organizuojant konsultacinę bei informacinę veiklą, mokymus, parodas, susitikimus-diskusijas;
- patogi ir verslo atstovams lengvai pasiekiamą vietą, 60 vietų konferencijų salę;
- verslo informacijos centro darbuotojų pakankama kvalifikacija ir didelė darbo patirtis. Operatyvumas, lankstumas darbe;
- informacijos teikimo, konsultacijų, informacijos sklaidos renginių ir mokymų organizavimo pradedantiems ir veiklą vykdančioms ūkio subjektams patirtis;
- lengvai pasiekiamą informaciją apie verslo informacijos centro renginius ir veiklą (el. paštu, internetinėje svetainėje www.vilkaviskisinfo.lt, facebook paskyroje, informuojama telefonu, išspausdinami skelbimai rajoniniame laikraštyje „Santaka“).
- bendradarbiavimas su kitų rajonų turizmo ir verslo informacijos centrais ir kitomis įstaigomis (Vilkaviškio rajono savivaldybe, Vilkaviškio rajono kaimo bendruomenėmis, Vilkaviškio krašto VVG, Vilkaviškio miesto VVG, Užimtumo Tarnyba Prie Lietuvos Respublikos Socialinės Apsaugos ir Darbo Ministerijos, Kauno klientų aptarnavimo departamento Vilkaviškio skyriumi, mokesčių inspekcija, Vilkaviškio krašto muziejumi, Vištyčio regioninio parko direkcija, Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų Marijampolės filialu, Lietuvos turizmo centrų asociacija, euroregiono „Nemunas“ Marijampolės biuru, vaikų ir jaunimo centru ir kitais).
- esama palanki geografinė-gamtinė aplinka turizmo, su juo susijusių paslaugų bei verslo plėtrai, išlikęs kultūrinis paveldas.

SILPNYBĖS

- Centras įsteigtas 2004 m. liepos 2 d., tačiau veiklų efektyvumui, patirties sukaupimui turėjo įtakos Centro direktorių, darbuotojų kaita;
- riboti ir negarantuoti finansiniai ištekliai, reikalingi Centro plėtrai ir priemonių įgyvendinimui. (Esamas dalininko finansavimas nepadengia visų Centro veiklos sąnaudų, siekiant kuo didesnę būtinų išteklių dalį užsidirbti kenčia reikiamų nemokamų paslaugų kokybė);
- silpna materialinė Centro bazė – nusidėvėjusi, moraliai pasenusi įranga, patalpos, reikalaujančios remonto, o tai blogina Centro teikiamų paslaugų kokybę;
- dėl mažo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus (didelė pensinio amžiaus gyventojų dalis) ir apskritai nuolat mažėjančio gyventojų skaičiaus, lėtai augančio jų verslumo, aukšto nedarbo

lygio, vyrauja mikro įmonės, kuriose dirba iki 10 darbuotojų, nėra stambių pramonės objektų, galinčių įtakoti gretutinių verslų atsiradimą. Didelė gyventojų emigracija iš regiono, mažas veikiančių ūkio subjektų skaičius, žemas jų pelningumas nulemia mažą sukuriama pridėtinę vertę. Dėl to yra labai mažas stiprių verslo įmonių, galinčių pirkti mokamas Centro paslaugas skaičius;

- SVV įmonių ekonominis silpnumas bei finansinis nestabilumas ir iš to kylantis negalėjimas ir nenoras tobulėti ir spręsti problemas pasitelkiant į pagalbą Centrą, dėmesio vadovų ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimui, mokymams bei inovacijoms stoka;
- Centro nešamos naudos neapčiuopiamumas ir negalėjimas paversti pinigais;
- silpni ryšiai ir dalinimasis patirtimi su panašiomis užsienio šalių įstaigomis.
- rajono verslo bendruomenėje nesukurta aplinka, kuri skatintų nedideles firmas diegti naujoves ir didinti eksportą. Šiuo atveju didžiausia problema - nesurasti būdai, kurie skatintų smulkiuosius verslininkus būti aktyvesnius siekiant inovacijų.
- rajono bendruomenėje tik kuriasi verslo bendruomenės bendradarbiavimo, valdžios ir verslo racionalaus pozityvaus bendravimo tradicijos.

GALIMYBĖS

- Formuoti Vilkaviškio kaip verslo plėtrai patrauklaus rajono įvaizdį, skatinant investicijų pritraukimą, naudojimąsi Europos Sąjungos struktūriniais fondais, kuriant efektyvią verslo įmonių darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistemą
- tolesnis verslo informacijos sisteminimas ir duomenų bazės atnaujinimas ir plėtra aktyvins pasiūlos ir paklausos galimybes ne tik prekių ir paslaugų, bet ir darbo rinkoje.
- verslo įmonių skatinimas dirbti pagal šiuolaikiškus verslo standartus padės prisitaikyti prie kintančių reikalavimų įeinant į tarptautines rinkas ir skatins mažų įmonių kooperacinį bendradarbiavimą su stambiomis įmonėmis, kokybės valdymo, sertifikavimo, inovacijų, technologijų perdavimo, informacinių technologijų plėtros, efektyvių rinkodaros priemonių taikymą rajone;
- pagalba pradedantiesiems verslininkams sudarys galimybes naujų darbo vietų kūrimui bei verslininkų sluoksnio plėtimui;
- Centro verslui teikiamų paslaugų plėtra ir kokybės gerinimas pritraukiant ES fondų ir programų, ypač miesto VVG lėšas.
- Vilkaviškio verslos skatinimas kuriant programą „Pagaminta Vilkaviškyje“, apimančią ne tik vietos produktų gamybą, bet ir jų rinkodaros bei komunikacinės sistemos sukūrimą bei gaminių realizavimą;
- TVIC Vilkaviškio įmonės steigimo paketo suformavimas, pritraukiant bankų, draudimo

bendrovių ir kt. lėšas;

- Vilkaviškio rajono jauno verslo įmonės krepšelio programos sukūrimas ir realizavimas;
- Vilkaviškio verslo idėjos koncepcijos sukūrimas ir realizavimas;
- esamą savivaldybės paramos smulkiam ir vidutiniam verslui programą paversti Vilkaviškio verslo plėtros fondu;
- mokrocreditavimo sistemos, pritaikytos smulkaus ir vidutinio verslo poreikiams diegimas, Europos Sąjungos ir kitų valstybių mentorystės, „verslo angelų“ investavimo kultūros patirties sklaida,
- bendradarbiavimas ir dalinimasis patirtimi bei informacija su panašia veikla užsiimančiomis užsienio šalių įstaigomis (draugiški vizitai, patirties sklaida ir kt., ypač naudojantis Kauno Prekybos ir Pramonės amatų rūmų galimybėmis).
- dėl bendros turizmo augimo tendencijos šalyje turizmo paslaugų poreikio rajone augimas; galimybės plėtoti apgyvendinimo paslaugas, kaimo turizmą, alternatyvias veiklas kaime;
- inovatyvių verslų formavimasis, laisvų smulkaus ir vidutinio verslo nišų alternatyviai ūkinei veiklai bei senoviniams amatams atgaivinti plėtra.

GRĖSMĖS

- Didėjant gyventojų emigracijai žymiai sumažės darbingo amžiaus kvalifikuotų darbuotojų, o tuo pačiu ir verslo plėtros galimybės;
- nepakankamas darbo rinkos lankstumas bei persikvalifikavimas;
- stipri sezoniškumo įtaka turizmo sektoriui;
- ES struktūrinių fondų paramos centro veiklos plėtrai negavimas;
- rajono verslo subjektų pasyvumas, nenoras mokytis, investuoti į kvalifikaciją, mokymosi traktavimas kaip išlaidų, o ne investicijų, nesidomėjimas verslo informacijos centro veikla;
- naujų verslo paramos idėjų nepalaikymas, inertiškas nepritarimas pokyčiams;
- nepalankių verslo informacijos centro veiklai teisinių aktų priėmimas;
- rajono verslo bendruomenės nenoras palaikyti glaudesnius tarpusavio ryšius bei santykius su rajono valdžia.

VŠĮ VILKAVIŠKIO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRO VIZIJA, MISIJA IR FILOSOFIJA

VŠĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro **vizija**:

Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras - kompetentinga ir patikima, atvira inovacijoms ir jas skatinanti bei nuolat tobulėjanti turizmo ir verslo informacijos teikimo, konsultavimo, neformalaus mokymo įstaiga Vilkaviškio rajono savivaldybėje, skatinanti verslumo ir verslo plėtrą, investuotojų pritraukimą, bendram rajono ekonominiam augimui vienijanti verslo bendruomenę ir jos socialinius partnerius.

Centras tampa kompetentinga verslo informavimo ir konsultavimo įstaiga, pasižyminčia: aukšta aptarnavimo kultūra, kokybiškomis specializuotomis paslaugomis, puikiu organizaciniu darbu, plačiais visuomeniniais ryšiais, puikiomis darbo sąlygomis lankytojams ir personalui, modernių informacijos technologijų naudojimu.

Savo veiklą grindžiame šiais principais:

↳ **aukšta teikiamų paslaugų kokybe** - siekiame, jog mūsų organizuojami seminarai, vykdomos programos ir projektai kuo geriau atspindėtų verslo įmonių poreikius ir pageidavimus. Todėl rengdami kvalifikacijos kėlimo programas bei seminarus deriname naujausias teorines žinias su pažangia praktine patirtimi.

↳ **bendradarbiavimu** - glaudžiai bendradarbiaujame su Lietuvos viešosiomis institucijomis, asociacijomis, mokymo centrais bei kitomis organizacijomis. Nuolatiniai idėjų bei informacijos mainai, pasidalinimas patirtimi leidžia mums tobulėti ir siekti aukščiausios teikiamų paslaugų kokybės;

↳ **lankstumu** - esame mobili komanda - galime atvykti ir į bet kurią Vilkaviškio rajono verslo įmonę bei atlikti organizacijos situacijos analizę, pasiūlyti problemų sprendimo būdus ar mokymo programą, paruoštą būtent jūsų organizacijai iškilusioms problemoms spręsti;

↳ **dėmesiu žmogui** - manome, jog svarbiausia organizacijoje yra žmonės, nuo kurių kompetencijos, turimos informacijos ir iniciatyvumo priklauso organizacijos vystymasis bei veiklos efektyvumas. Mes suprantame, kad patys privalome nuolatos mokytis ir tobulėti, nes mūsų išsilavinimas, erudicija, profesinis meistriškumas, dvasinė harmonija svarbu ne tik mums patiems, bet ir Vilkaviškio rajono įmonių vadovams, darbuotojams bei kitiems Centro klientams.

VŠĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro **misija** – padėti įgyvendinti nacionalinės, regioninės bei rajono politikos strateginius tikslus, lengvatinėmis sąlygomis teikti informacines, konsultacines bei mokymo paslaugas verslininkams bei ugdyti jų verslumo dvasią.

Centro veiklos sektorius – verslo informacijos kaupimas ir sklaida, konsultacijos ir mokymai Vilkaviškio rajono verslo įmonių vadovams ir darbuotojams. Rajono verslo bendruomenė Centre gauna išsamias ir savalaikes konsultacijas rinkodaros, veiklos planavimo, finansų ir apskaitos valdymo žinių ir kitais aktualiais verslo kūrimo, plėtojimo ir konkurencingumo gerinimo klausimais. Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras siekia aktyviai dalyvauti Lietuvos, Europos Sąjungos ir kitų tarptautinių fondų programose, skirtų verslo ir žmogiškųjų išteklių plėtrai rajone.

VŠĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro veikla pagal centro įstatus yra sutelkta tokiose pagrindinėse sferose:

turizmo srityje:

- ↪ reprezentuoja rajoną, reklamuoja Vilkaviškio lankomus objektus Lietuvoje ir užsienyje;
- ↪ dalyvauja kuriant turizmo bei verslo informacines sistemas;
- ↪ bendradarbiauja su kitomis paslaugų turizmui tinklo įstaigomis, paramą verslui teikiančiomis institucijomis ir turizmo informacijos centrais Lietuvoje ir užsienyje;
- ↪ analizuoja ir planuoja turizmo rinką;
- ↪ rengia turizmo maršrutus ir projektus;

verslo srityje:

- ↪ siekia, kad kuo daugiau ūkio subjektų sustiprėtų pirmaisiais veiklos metais, įgytų pakankamai išteklių ir patirties verslui plėtoti;
- ↪ skatina naujų technologijų, inovacijų ir mokslo naujovių diegimą versle;
- ↪ tarpininkauja pritraukiant Lietuvos ir tarptautinių organizacijų, įmonių, fizinių asmenų, fondų ir programų lėšas bei techninę pagalbą verslo plėtrai skatinti;
- ↪ rengia verslininkų verslo valdymo kvalifikacijos kėlimo kursus ir seminarus;
- ↪ propoguoja pažangias ekonomines idėjas visuomenėje;
- ↪ padeda užmegsti kontaktus tarp potencialių verslo partnerių, konsultuoja ir rengia verslo plėtros ir investicijų projektus.

Strateginiai tikslai.

Svarbiausias strateginis TVIC veiklos tikslas – nuolat sistemingai kurti Vilkaviškio, kaip patrauklios gyventi, kurti, investuoti ir poilsiauti vietovės įvaizdį.

VšĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro prioritetai, tikslai, uždaviniai, priemonės

Tikslas 1.1.	Kurti palankią aplinką verslo plėtrai ir investicijoms.
	Uždaviniai: <ul style="list-style-type: none">• Skatinti naujų įmonių kūrimąsi, jų gyvybiškumą ir augimą ir naujų darbo vietų steigimą naudojant Užimtumo tarnybos, ES struktūrinių fondų bei Teritorinio bendradarbiavimo ir VVG priemones;• kartu su užimtumo tarnyba organizuoti verslo pagrindų mokymus Vilkaviškio rajono bedarbiams;• padėti veikiančioms Vilkaviškio rajono SVV įmonėms plėtoti savo veiklą, rengiant joms mokymus ir seminarus;• padėti Vilkaviškio rajono verslo įmonėms ir kitoms organizacijoms pasinaudoti teikiama ES fondų parama rengiant informacinius seminarus ES paramos klausimais;• parengti ir įgyvendinti žemės, žemės nuomos ir kitų mokesčių sumažinimo, atleidimo nuo šių mokesčių tvarką rajone;• skatinti inovacijų ir informacinių technologijų diegimą Vilkaviškio rajono SVV įmonėse, ieškoti būdų skatinti smulkiuosius verslininkus būti aktyvesnius siekiant inovacijų, rengiant inovatyvių verslo idėjų konkursus, išskiriant inovatyvius verslus verslo dienų metu ir kt.;• skatinti alternatyvių verslų ir amatų plėtrą rengiant tokių verslų idėjų konkursus, išskiriant juos verslo dienų metu ir kt.;• sukurti efektyvią verslo įmonių darbuotojų kvalifikacijos kelimo sistemą (kartu su profesinio mokymo centru);• organizuoti rajono verslininkų dalyvavimą partnerių paieškos misijose bei kontaktų mugėse, tiek Lietuvoje, tiek užsienyje.
Tikslas 1.2.	Skatinti verslumą rajone.
	Uždaviniai: <ul style="list-style-type: none">• Organizuoti verslumo skatinimo kampanijas: reklamuoti sėkmingo verslo pavyzdžius, verslo organizavimo ir plėtros galimybes ir kita rajono Verslo dienų, Verslo mugių metu;• pertvarkyti rajono SVV paramos programą į Vilkaviškio Smulkaus ir vidutinio verslo skatinimo fondą siekiant padidinti paramos smulkiam ir vidutiniam verslui prieinamumą ir veiksmingumą, sudarant galimybes jo lėšomis pradėti verslą rajono individualia veikla užsiimantiems asmenims,

		<p><i>ne žemės ūkio produkcijos gamyba planuojantiems užsiimti kaimo gyventojam bei amatininkams;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>sukurti ir įgyvendinti programą „Pagaminta Vilkaviškyje“, tuo ne tik reprezentuojant rajono gamintojus, bet ir skatinant verslumą rajone;</i> • <i>sukurti gyventojų informavimo, verslo informavimo ir konsultavimo sistemą;</i> • <i>formuojant palankų verslininkų įvaizdį rajone, parengti Vilkaviškio rajono verslo apdovanojimų teikimo tvarkos aprašą ir kasmet Verslo dienos proga rengti ir teikti iškiliausių verslo įmonių apdovanojimus;</i> • <i>skatinti straipsnių ir rašinių verslumo tema kūrimą ir publikavimą;</i> • <i>plėtoti verslo bendruomenės tarpusavio bendravimo kultūrą skatinant bendradarbiavimą Kauno pramonės ir amatų rūmų ar smulkiųjų verslininkų neformalių bendradarbiavimo struktūrų plėtrą;</i> • <i>skatinti bendradarbiavimo centro, ypač Vilkaviškyje susikūrimą ir plėtrą, panaudojant ES projektų, miesto VVG strategijos galimybes.</i> • <i>Skatinti verslo ir valdžios partnerystės ir bendradarbiavimo plėtrą rengiant verslo pusryčius, inicijuojant bendrus projektus ir kt.</i>
Tikslas 2	Didinti Savivaldybės investicinį patrauklumą, skatinti vietinių ir užsienio investicijų pritraukimą į rajoną, siekiant formuoti Vilkaviškio, kaip verslo plėtrai patrauklaus rajono įvaizdį.	
	Uždaviniai:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ištirti investicijų poreikį rajone;</i> • <i>Parengti ir pristatyti investicines rajono galimybes (bendradarbiavimo pasiūlymus) potencialiems investuotojams, aktyviai didinti savivaldybės žinomumą dalyvaujant renginiuose (parodose, mugėse ir pan.) bei individualiuose susitikimuose, naudojant ir viešinant parengtą investicinių sklypų duomenų bazę;</i> • <i>parengti ir pateikti galimiems investuotojams elektroninį rajono įmonių katalogą, pristatant informaciją apie jų kaip investuotojų partnerių galimybes bei perspektyvas;</i> • <i>atlikti esamų investuotojų tyrimus, siekiant išsiaiškinti jų poreikius, lūkesčius, ateities perspektyvas;</i> • <i>stiprinti santykius su esamais ir potencialiais naujais investuotojais;</i> • <i>skleisti informaciją apie investicijų Vilkaviškio rajone galimybes surengiant komunikacinę kampaniją, sukuriant ir plėtojant rubriką „Vilkaviškis investuoja“ interneto svetainėse, facebook paskirose bei kitose socialinių tinklų formose naudojant virusinio marketingo priemones;</i> • <i>skleisti informaciją apie investicijų galimybes rajone – dalyvaujant</i>

		<p><i>investuotojų parodose, verslo misijose pristatant investicijų viešame ir privačiame sektoriuje galimybes, bendradarbiaujant su „Investuok Lietuvoje“ ir kt.;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>rinkti ir skleisti informaciją apie rajono verslo įmonių investicijas ir sukurti jų skatinimo per mokesčių lengvatas sistemą.</i>
Tikslas 3	Formuoti Savivaldybės turistinį įvaizdį skatinant atvykstantąjį ir vietinį turizmą, sukuriant palankesnes sąlygas aktyviam poilsiui, gerinant informuotumą apie Vilkaviškio rajono turizmo produktus ir teikiamas paslaugas turistams.	
	Uždaviniai:	<ul style="list-style-type: none"> <i>Šiuolaikinėmis rinkodaros ir komunikacijos priemonėmis kurti Vilkaviškio kaip patrauklios ir svetingos turistinės vietovės įvaizdį ir didinti jos patrauklumą keliautojams, siekiant grįžtamos materialios naudos Vilkaviškio rajono paslaugų teikėjams ir gyventojams;</i> <i>naudojantis išorės ekspertų paslaugomis parengti Vilkaviškio rajono turizmo plėtros strategiją atliekant esamų turizmo išteklių, paslaugų teikėjų tyrimus, siekiant išsiaiškinti turizmo plėtros poreikius, ateities perspektyvas bei parengti turizmo plėtros priemonių planą;</i> <i>naudojantis išorės ekspertų paslaugomis sukurti turizmo ir verslo strategiją bei paruošti investicinį gidą;</i> <i>tobulinti esamus rajono turizmo produktus skatinant turizmo paslaugų įvairovę rengiant informacinius rinkodaros seminarus, išvykas turizmo paslaugų teikėjams į kitas vietas pasidalinti turizmo paslaugų teikimo patirtimi;</i> <i>Vilkaviškio rajono turizmo objektų žinomumo ir lankomumo didinimas, turizmo išteklių pristatymas internetinėje erdvėje, spaudoje ir televizijoje, verslo misijose, parodose Lietuvoje ir užsienyje;</i> <i>skatinti turizmo produktų pridėtinės vertės kūrimą, gerinant paslaugų kokybę, įvairinant jų asortimentą;</i> <i>išplėtoti esamos interneto svetainės internete turinį ir galimybes;</i> <i>išplėtoti informacijos ir rinkodaros paslaugas Vilkaviškio rajone, sukuriant komunikavimo veiksmų programas ir planus turizmo išteklių reprezentavimui Lietuvoje ir užsienyje, parengiant ir pristatant visomis informavimo priemonėmis kompanijas „Neatrastas Vilkaviškis“, „Ar Jūs jau atradote Vilkaviškį“ ir kt.;</i> <i>išplėtoti informacijos apie Vilkaviškio rajono turizmo galimybe teikimo kanalus įjungiant ne tik facebook, bet ir kitas socialinių tinklų galimybes – Instagram, Twitter ir kt.</i> <i>formuoti ir kurti kurti Vištyčio kaip kurortinės vietovės įvaizdį;</i>

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>kelti rajono turizmo paslaugų teikėjų kompetenciją organizuojant mokymus jiems aktualiomis temomis;</i> • <i>parengti profesionalių rajono turizmo gidų grupę, suburti ir apmokyti Vilkaviškio rajono gidų bendruomenę, kuriančią ir pristatančią rajono turizmo objektus ir produktus šalies ir užsienio turistams;</i> • <i>telkti turizmo paslaugų teikėjų bendruomenę organizuojant nuolatinius jų susibūrimus sezono pradžioje, pabaigoje ir turizmo dienos proga, skatinant burtis į Vilkaviškio turizmo paslaugų teikėjų asociaciją ar klasterį;</i>
Tikslas 4	Stiprinti verslo informacijos centrą, gerinant paslaugų kokybę ir įvaizdį bei plečiant paslaugų asortimentą.	
	Uždaviniai:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Atnaujinti TVIC materialinę bazę naudojanti rajono savivaldybės ir ES lėšų šaltiniais;</i> • <i>parengti ir įgyvendinti VŠĮ TVIC paslaugų kokybės ir įvaizdžio gerinimo priemonių planą;</i> • <i>vykdyti verslo įmonių tyrimus, siekiant kuo efektyvesnių Centro veiklos rezultatų;</i> • <i>kaupiti ir analizuoti statistinius duomenis apie Vilkaviškio rajono turizmo ir verslo resursus;</i> • <i>teikti informacijos, konsultacijų, mokymų, kvalifikacijos kėlimo ar perkvalifikavimo, metodines ir kitas paslaugas verslo pradžios, verslo planavimo, finansavimo šaltinių paieškos, finansų tvarkymo, personalo valdymo, inovacijų aktyvinimo, kooperacijos, technologijų plėtojimo ir kitais verslui aktualiais klausimais įvairiomis komunikacijos priemonėmis lengvatinėmis sąlygomis smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams ir (ar) fiziniams asmenims, ketinantiems pradėti verslą Vilkaviškio rajone;</i> • <i>didinti TVIC teikiamų paslaugų įvairovę ir gerinti jų kokybę;</i> • <i>gerinti verslo informacijos sklaidos sistemą parengiant naują TVIC svetainės versiją, sukuriant Centro komunikacijos sistemą;</i> • <i>kelti Centro darbuotojų kvalifikaciją konsultavimo srityje;</i> • <i>rengti ir įgyvendinti ES struktūrinės paramos ir teritorinio bendradarbiavimo projektus;</i> • <i>diegti organizacijoje LEAN valdymo inovacijas;</i> • <i>stiprinti ryšius su vietos savivaldos institucijomis, partneriais ir asocijuotomis verslo organizacijomis.</i>

Įvertinus turizmo ir verslo sričių sparčius pokyčius, augimo dinamiką, organizuotų renginių, reklaminių akcijų ir įvairių rinkodaros priemonių efektyvumą, sudaromas planas per metus gali keistis.